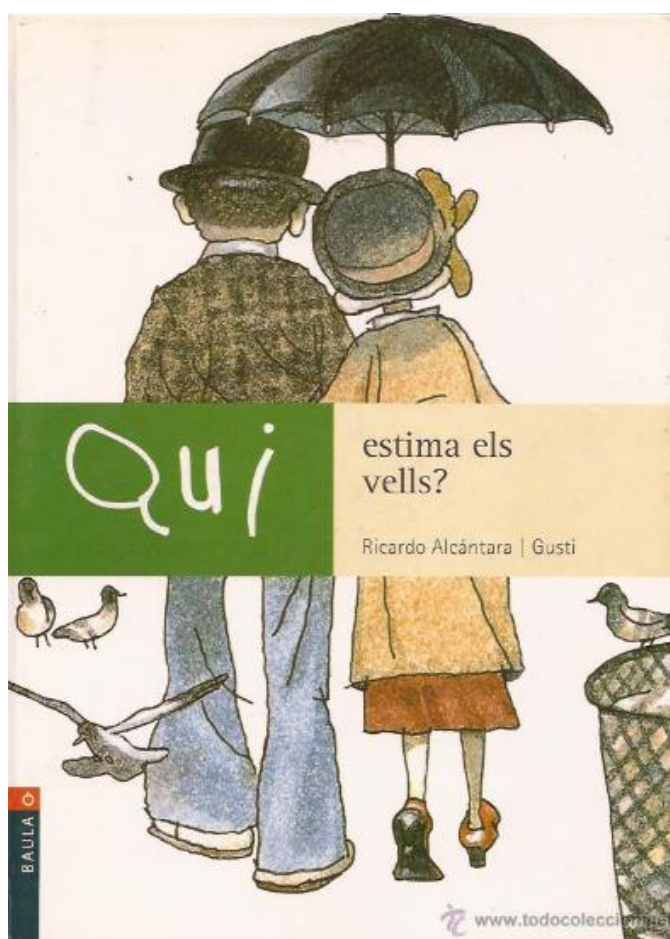

El Gust per la Lectura 2017-2018
Cicle superior d'Educació Primària

Qui estima els vells

Ricardo Alcántara

Guia didàctica

El Gust per la Lectura 2017-2018
Cicle superior d'Educació Primària

Qui estima els vells

Guia didàctica

Departament d'Ensenyament
Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme
Servei d'Immersion i Acolliment Lingüístics

Montserrat Bertran i Tenas
Clara Sales i Roqueta

Setembre de 2017

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del Text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la Protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; i, per tant, està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement -No comercial-Compartir 3.0 de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original. La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/deed.ca>

El Gust per la Lectura 2017–2018

ÍNDEX

1. Presentació	4
2. L'escriptor	6
3. L'il·lustrador	8
4. Propòsit del quadern de l'alumne	9
5. Ús i aplicació del quadern	10
6. Activitats que pot generar la lectura del llibre	26
7. Bibliografia	30

1. Presentació

Argument del llibre i temes que planteja

La Rosa sol anar enfeïnada; la casa i la família la tenen ocupada bona part del dia. Això no li impedeix, però, viure atenta al seu voltant, i per això sap de la Violeta, aquella veïna velleta, tan bona dona, que se sent una mica sola. La va a veure sovint i fins i tot s'han fet amigues. Per això li fa tanta il·lusió saber que l'Evarist, un vellet molt entranyable que també és veí del barri, fa temps que sospira d'amor per la Violeta i li demana consell per vèncer la tímida i declarar-se-li.

No tothom s'alegra tant de la notícia. La Josefina, la neboda de la Violeta, ràpidament detecta l'amenaça que suposaria que la seva tia tingués algú a qui estimar: al capdavant, fins ara li ha pogut treure diners cada vegada que ho ha necessitat, i suposa que deu ser l'única beneficiària del testament així que la velleta falti...

Sense dubtar-ho ni un segon, decideix allunyar la Violeta del perill: li proposa, abans que rebi la declaració d'amor de l'Evarist, d'anar a viure a casa seva, amb el seu home –en Severí– i la seva filla Remei. La Violeta no s'ho pot creure: tant de temps que fa que se sent sola, i ara pot tenir una família. No sospita els motius ocults de la Josefina ni tampoc els mals tràngols que passarà en una casa on l'amor i la cortesia no són el tracte habitual. I encara menys sospita que l'Evarist està decidit a oferir-li una vida plegats, i que lluitarà, amb l'ajuda de la Rosa, per trobar-la i obtenir una resposta.

Qui estima els vells? és una història d'amor però també de mesquinesa, que posa damunt de la taula els abusos a què poden ser sotmeses les persones en un moment en què l'edat les fa vulnerables i indefenses.

Propostes per engrescar a la lectura

La proposta té com a objectiu el foment de l'autonomia de l'alumne en el procés de lectura per plaer.

L'estructura del quadern segueix els tres moments del procés lector i dona idees perquè els nens i nenes aprenguin a gaudir de la lectura i a construir una opinió personal del que llegeixen.

La guia preveu la lectura en veu alta i modelada del docent, la lectura en veu alta i compartida dels alumnes, pràctiques de lectura guiada, lectura en parella o en petits grups. I sobretot inclou propostes de pràctica de lectura autònoma i independent, perquè els alumnes vagin experimentant i trobant el seu ritme de lectura, i alhora apliquin de forma autònoma les estratègies lectores. En tot moment la interacció oral hi és present.

Les tasques que trobareu us poden inspirar a dissenyar altres propostes per acompanyar els vostres alumnes en la lectura d'aquest llibre o d'altres que llegeixin.

Abans de començar a llegir és interessant que feu les tasques del quadern tots junts, compartint les opinions, observant el llibre i les seves parts, etc.

Durant la lectura cal respectar el ritme de cada alumne. Deixeu que cadascun llegeixi i faci les activitats al seu ritme, no cal que tots els nens de la classe coincideixin en la mateixa pàgina alhora. En aquest moment de la lectura del llibre és important que la mestra estigui atenta a les dificultats que els alumnes puguin plantejar, i actuï de mediatadora.

Després de la lectura trobareu propostes per fer individualment, en parelles i entre tots. Podeu alterar l'ordre de les tasques segons us convingui, és a dir, si per exemple teniu previst generar una conversa sobre la lectura podeu anar directament a la pàgina 39, o si el que voleu és començar per formular preguntes de comprensió podeu començar per la pàgina 42- 43. Les activitats col·lectives poden repetir-se tantes vegades com considereu oportú, i servir-vos com a mostra per aplicar en altres lectures que facin els alumnes.

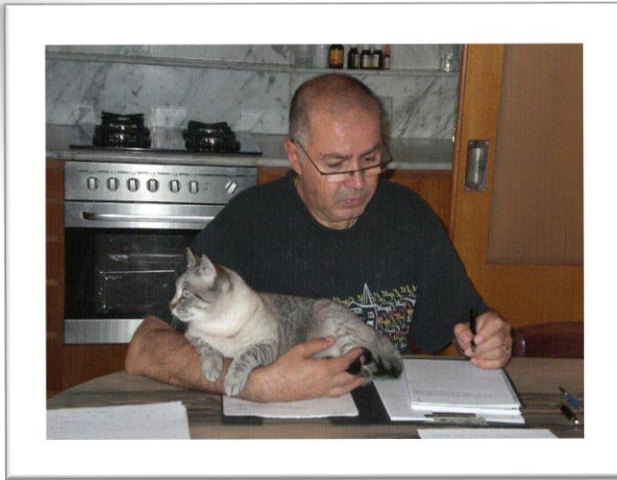
El quadern es tanca amb una petita proposta d'autoavaluació que té com a objectiu que l'alumne reflexioni sobre el seu procés d'aprenentatge en l'ús del quadern.

2. L'escriptor

Ricardo Alcántara va néixer a Montevideo, la capital de l'Uruguai, el 24 de novembre de 1946. Hi va viure fins el 1967, en què es va traslladar a la ciutat brasilera de São Paulo, on va aprendre el portuguès.

Va estudiar psicologia, tot i que sempre va saber que el que li agradava de veritat era escriure. Per això va començar a escriure, i va ser en aquella època que va guanyar el seu primer premi.

Quan era petit li agradava ficar-se al reduït espai que hi havia entre la banyera i la paret per somiar i imaginar-se històries. Va ser en aquella època que va descobrir la passió per inventar-se contes. Una vegada que va estar malalt, la seva àvia li va regalar el llibre *Alicia al país de les meravelles*. Aquest llibre va ser un descobriment fantàstic, que el va fer adonar que hi havia persones que, com ell, s'inventaven històries.

El 1975 va decidir anar-se'n a Europa. Instal·lat a Barcelona, per guanyar-se la vida va fer d'artesà i venia els seus productes; també va treballar de mestre i de cuiner. Finalment va decidir dedicar-se només a escriure i des d'aquell moment fa l'ofici d'escriptor.

Ricardo Alcántara escriu novel·les per a infants i joves. N'ha escrit al voltant de dues-centes, que li han valgut més de trenta premis literaris.

Li agrada estar en contacte amb els lectors i parlar sobre les històries que ha escrit. Se sent molt unit als seus personatges i els seus llibres.

Guarasú, el seu primer llibre, narra la història d'un petit indi que viu a la selva amazònica i que un dia troba un ocell blau, amb qui estableix una bonica amistat.

Els temes recurrents dels seus llibres són les pors, la tolerància, la cerca de la llibertat personal, les emocions, les relacions amb els que ens envolten, la solidaritat entre les persones, la soledat, l'amistat, la vellesa. Ha escrit els guions de la sèrie d'animació *Juanito Jones*, que es va emetre per televisió, i una llista llarguíssima de llibres per a tots els gustos i per a totes les edats.

El llenguatge d'Alcántara és proper i directe. Li agrada rellegir els seus llibres i en ocasions hi canvia alguns aspectes o elements. És el cas de *L'ós que volia deixar de ser petit*, el final del qual va reescriure en el moment de la reedició.

Sobre el procés d'escriptura dels seus llibres, Alcántara explica:¹

Sempre hi ha un motiu, una excusa que li desvetlla les ganes d'escriure: una notícia que l'ha impactat, un record d'infantesa, una vivència que l'ha emocionat... el relat no neix de cop, sinó que va creixent, com si fos una llavor, i li va donant forma.

El llibre *Qui estima els vells* va néixer després que, un dia d'agost, Ricardo Alcántara veiés a les notícies que una família havia abandonat l'àvia. Aquest fet cruel el va inspirar a crear el personatge de la Josefina i la seva família. Abans de posar-se a escriure va fer diverses visites a un centre de gent gran. Hi anava a passar llargues estones per xerrar amb els avis. Aquests van quedar molt agraïts que es parlés d'ells, que es donés visibilitat a un col·lectiu que a la societat actual se'n parla poc.

En un primer moment, la història només la té al cap i al cor. Després de rumiar-hi molt la narra en veu alta i escolta com sona. Diu que és important escoltar-la per captar-ne la intensitat de cada moment i veure si el fil argumental del relat és coherent. Quan ja l'ha dit moltes vegades, si li agrada, l'escriu. És un procés de creació llarg, que cal anar cuinant poc a poc.

El primer esborrany del relat l'escriu amb llapis, diu que li agrada la textura d'aquesta eina i que l'ajuda a imaginar millor la història. Després, quan ja en queda convençut, la rellegeix i la torna a escriure amb ploma, d'aquesta manera retoca allò que creu que ha de millorar, en reescriu alguns fragments, hi afegeix nous comentaris... I encara la torna a rellegir i a reescriure una altra vegada. Aquest cop l'ordinador l'ajuda a acabar de polir la història.

En cada moment del procés d'escriptura millora algun aspecte del relat, que no dona per acabat fins que l'ha llegit i rellegit moltes vegades.

Coneix i estima les paraules. Ell diu que, quan escriu, les paraules se li acosten, li venen al cap.

Recorda tots i cadascun dels llibres que ha escrit, i l'emoció que va sentir en el moment de crear-los. Quan escriu ho fa acompanyat de la música, perquè l'ajuda a connectar amb els seus sentiments. Escolta, respira fondo, es concentra i comença...

A en Ricardo li agrada passejar per les biblioteques i les llibreries, i tocar, fullejar i olorar els llibres. La seva feina l'omple, és feliç escrivint.

I heu de saber que per mascota té un gat que li fa companyia mentre escriu els relats com el que teniu a les mans.

---

¹ Entrevista a Ricardo Alcántara realitzada el 8 de març de 2017, amb motiu de la realització dels dossiers del Gust per la Lectura.

3. L'il·lustrador

2

En Gusti en realitat es diu Gustavo Ariel Rosemffet.

Va néixer a l'Argentina, a la ciutat de Buenos Aires el 13 de juliol del 1963. Va estudiar disseny i promoció publicitària, i durant un

temps va treballar en un estudi de cinema fent dibuixos animats.

El 1985 va decidir traslladar-se a Europa. Després de viure una temporada a París i una altra a Madrid, finalment es va quedar a viure a Barcelona.

Ha il·lustrat molts llibres i cartells, que han estat editats en nombrosos països.

Ha rebut diversos premis d'il·lustració.

Actualment treballa de professor en un màster d'il·lustració. Ha rebut molts premis, entre els quals destaquen el Premi Nacional d'Il·lustració (1990), el premi Lazarillo o la Pomme d'Oro de Bratislava.

Si voleu conèixer-lo millor podeu visitar el seu web <http://gustiart.com/>.

Ha il·lustrat molts dels llibres de Ricardo Alcántara i junts han fet la sèrie d'animació *Juanito Jones*.

A l'hora d'il·lustrar fa servir moltes tècniques, és imaginatiu i original. Els seus personatges solen simular el moviment. És perfeccionista i li agrada que els seus dibuixos siguin bonics. Ell explica que perquè un dibuix surti bé cal dedicar-hi temps i sovint equivocar-se. Només d'aquesta manera es pot millorar.

Amb les seves il·lustracions vol aconseguir expressar emocions i sentiments.

A més de dibuixar també li agraden molts els animals, fins i tot ha fet un llibre sobre el linx. També és amant de les aus rapinyaires, per això ha col·laborat amb diversos centres i parcs especialitzats.

Li agrada molt viatjar, i sempre que ho fa s'emporta el seu quadern de viatge i els seus colors, i va dibuixant totes les coses que li agraden i que li criden l'atenció.

Explica que és molt amic de Ricardo Alcántara i que s'avenen molt treballant junts.

---

² Il·lustració de <https://cuentoenlasnoches.blogspot.com.es/2014/02/la-mosca-de-gusti.html>

4. Propòsit del quadern de l'alumne

El propòsit del quadern és acompanyar els alumnes de cicle superior en el procés de lectura del llibre. Combina propostes de lectura autònoma i lectura compartida i està pensat per ser utilitzat com a material individual que permeti fer una lectura reflexiva, però alhora que faciliti elements d'anàlisi per poder compartir amb el grup. Així, inclou espais per parlar del llibre, temps per imaginar i crear, per pensar i reflexionar, per llegir i escoltar. En totes les propostes, el modelatge, l'acompanyament i la mediació del docent són clau.

El dossier està organitzat en els tres apartats que responen al procés de lectura.

ABANS DE LA LECTURA

Oferir propostes de motivació, presentació i coneixement inicial del llibre

Crear expectatives per fer venir ganes de llegir-lo

Assegurar que els alumnes disposin de prou coneixements previs per abordar la lectura amb autonomia

Definir el propòsit

Fer prediccions i fer-se preguntes amb propostes d'activitats de formulació d'hipòtesis i anticipació de continguts

Observar el text, les imatges i tota la informació no verbal

Acompanyar i modelar

DURANT LA LECTURA

Oferir propostes per a la lectura guiada

Llegir les imatges i els dibuixos. Fer hipòtesis i comprovar-les a mesura que es va llegint

Escoltar la lectura modelada de la mestra

Llegir en veu alta buscant la fluïdesa

Combinar diferents moments de lectura: lectura en parella i lectura autònoma

Fer connexions entre el text i els propis coneixements

Llegir i rellegir per assegurar la comprensió

Recapitular

DESPRÉS DE LA LECTURA

Reorganitzar la informació

Aplicar estratègies de comprensió lectora que requereixin haver llegit el text sencer

Comprovar el nivell de comprensió del text

Reflexionar sobre la història

Fer una autovaloració del procés lector

Conversar sobre el tema del llibre, els sentiments que ens ha provocat, l'opinió que ens n'hem format

Propiciar l'oralitat fent presentacions o recomanacions

5. Ús i aplicació del quadern

5.1. Abans de la lectura. Orientacions didàctiques

Ens situem

A l'inici del quadern, l'alumne trobarà diverses tasques pensades per conèixer l'autor i l'il·lustrador i fer-se una primera idea del tema del llibre. La interacció oral entre els alumnes i el mestre és clau en totes les propostes.

P. 3 Presentació i orientacions d'ús del quadern

Lectura conjunta de la primera pàgina. Ajudeu els alumnes a:

- llegir i compartir el significat de la frase inicial; podeu enriquir aquest moment cercant altres frases o poemes que parlin dels llibres, o fins i tot crear-ne de pròpies,
- fer adonar que la lectura del llibre tindrà tres moments clau: abans de començar a llegir, durant la lectura i després de llegir
- llegir les propostes de cada moment de lectura i animar els nens i nenes a formular-ne d'altres,
- interpretar les icones que trobaran a cada tasca, fer adonar que la lectura pot generar moments de conversa i debat, espais creatius, d'escriptura, de reflexió i d'escolta.

Podeu deixar uns minuts perquè els nens fullegin i mirin el quadern.

P. 4-5 El llibre a les meves mans

Inici de l'apartat "Abans de començar a llegir". Amb aquesta proposta es pretén fer adonar als alumnes de les parts exteriors del llibre i de la informació que aporten cadascuna. També s'insta que observin els elements estètics de l'edició i les il·lustracions. Podeu reforçar aquest apartat fent llegir el text de

<http://www.edu365.cat/vadellibres/mon-llibres/02/ellibreperfora.pdf>

P. 6-7 Investigo sobre l'autor i n'escric la biografia

L'objectiu d'aquestes dues pàgines és doble: conèixer l'autor i aprofundir en el gènere textual de la biografia.

Genereu expectatives sobre l'escriptor. Pregunteu als nens i nenes si saben qui és Ricardo Alcántara, si han llegit algun dels seus llibres, si en tenen a casa, busqueu quins llibres teniu d'ell a la biblioteca d'aula o de l'escola...

Podeu donar informació inicial sobre l'autor utilitzant les notes biogràfiques que hi ha a la pàgina 5 i 6 d'aquesta guia.

A continuació, animeu els alumnes a completar la informació fent una cerca sobre l'autor, amb el propòsit d'escriure'n la biografia.

La primera part de la tasca (pàgina 6) planteja una activitat de cerca d'informació. En aquesta edat cal que els alumnes s'acostumin a cercar informació i a prendre apunts del que troben. Per això, al marge esquerre trobareu una petita pauta per prendre notes. Correspondria a l'estadi de planificació.

En aquest moment del procés de cerca cal donar pautes per orientar els alumnes a fer-la: ajudeu-los a traçar un pla i faciliteu-los eines i estratègies. En aquest sentit es proposen dues petites bases d'orientació, que es poden ampliar a partir de la conversa col·lectiva: una que fa referència a les dades de què cal disposar per escriure una biografia, i l'altra que fa referència al procés de cerca a la xarxa.

Si voleu ampliar el tema sobre com gestionar una cerca guiada, podeu consultar el dossier Lectura en digital:

http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/tac/lectura-digital/tac_5.pdf

Poseu atenció a destacar la paraula *cronologia* i assegureu-vos que n'entenen el significat.

A la segona pàgina (p. 7) es demana que l'alumne escrigui el text biogràfic i el revisi. Aquesta activitat pot requerir que els textos escrits pels alumnes es passin a net i s'editin: publicar-los al blog de l'escola, escriure una fitxa biogràfica dels autors dels llibres que llegeixen els alumnes al llarg del curs, etc.³

Feu adonar de la importància de la planificació en el procés d'escriptura del text, de la funció de l'esborrany i de la importància de la revisió abans de donar per bo l'escrit.

L'objectiu final d'aquestes pàgines, a més de conèixer l'autor, és aprofundir en el gènere biogràfic. Per tant, com a activitat paral·lela podeu mostrar i llegir algunes

---

³ Podeu consultar les pàgines 1-10 del dossier del Gust per la Lectura següent:

http://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/lectura/gustperlalectura/materialdidactic/documents/primaria/biografia_eduard_toldra_cs_professorat.pdf

biografies per fer descobrir les característiques textuais i lingüístiques del gènere. Trobareu algunes col·leccions que poden engrescar els alumnes,

De la col·lecció *Petita & gran*. Editorial Alba:

Amelia Earhart, per Isabel Sánchez Vegara

Audrey Hepburn, per Isabel Sánchez Vegara

De la col·lecció “Em dic...”, de l’editorial Parramón:

Anna Frank, de Carmen Gil

Beethoven, de Maria João Costa

Charles Chaplin, de Luis Luque

Cleòpatra, de Carmen Gil

Galileu, de Guilherme de Almeida

John Lennon, de Carmen Gil

Maria Callas, de Manuel Margarido

Marie Curie, de Lluís Cugota

Martin Luther King, de Manuel Margarido

Miguel de Cervantes, d’Antonio Tello Argüello

Nelson Mandela, d’Isabel Muntané

Picasso, d’Eva Bargalló i Chaves

Shakespeare, de Ferran Alexandri

Teresa de Calcuta, de Carme Gil

De la col·lecció “Cucaña”:

Marco Polo: la ruta de las maravillas. Hain-jun Yue

Rosa Parks: la lluita contra el racisme. Paola Capriolo

Scott y Amundsen: la conquista del polo sur. K. T. Hao

Frida. Miranda, Itziar; Miranda, Jorge. Edelvives

Gaudí. [còmic] Pazos i Noguera, Maria-Lluïsa. La Busca

P. 8 Dibuixo el retrat

Activitat plàstica consistent a dibuixar el retrat de l’autor. Després podeu proposar als alumnes que facin el seu autoretrat.

En aquesta activitat podeu:

- Generar una conversa al voltant de preguntes com ara: Sabeu què és un

retrat? I un autoretrat? Què expliquen els retrats? Quines característiques tenen?

- Projectar i observar retrats i autoretrats que els artistes han realitzat al llarg del temps: Caravaggio, Rembrandt, Velázquez, Goya, Matisse, Van Gogh, Cézanne, M. Barceló, Miró, Picasso, Dalí, etc. Parleu-ne i compareu les tècniques utilitzades.
- Comentar els fragments següents:

La sensació principal que em guia constantment al llarg de l'execució d'un retrat depèn de la primera impressió que em proporciona la contemplació d'un rostre. Crec que l'expressió essencial d'una obra depèn quasi enterament de la projecció del sentiment de l'artista.

No m'entretinc a detallar tots els detalls del rostre ni a pintar-los un a un. Intento descobrir els seus trets essencials. Després es tracta de recrear-ho tot, tant el rostre com el color d'aquest. Els colors utilitzats en el seu estat pur o bé degradats pel blanc poden brindar-nos grans sensacions (Matisse)

El retrat entès com un paisatge humà. Per a ser més precís, em situo davant d'un mirall d'augment, dels que serveixen per a l'afaitat, i exploro diverses posicions de la meva cara... (Miró)

P. 9 Fullejo el llibre i n'observo les il·lustracions

Demaneu als nens que fullegin el llibre i n'observin les il·lustracions. El propòsit és potenciar la lectura de la imatge i ajudar-los a fer hipòtesis i inferències sobre el tema. També a interpretar de què va el llibre a primer cop d'ull.

En el procés de lectura de la imatge podeu acompanyar els alumnes:

- demaneu que es fixin en quines il·lustracions predominen al llibre,
- feu observar les tècniques que utilitza l'il·lustrador, i quin estil té,
- feu adonar de la manera com la il·lustració expressa emocions,
- oferiu temps per gaudir del dibuix, animeu els alumnes a fer alguna il·lustració,
- ajudeu els nens i nenes a crear-se una opinió sobre les il·lustracions,
- parleu de l'il·lustrador.

P. 10 Observo i relaciono

Aquesta pàgina té com a objectiu aprofundir en el coneixement de l'il·lustrador i de les tècniques que utilitza en les seves obres.

Com a punt de partida podeu recórrer a les notes biogràfiques que es donen a la pàgina 8 d'aquesta guia.

Podeu parlar de la versatilitat de Gusti i de la quantitat de registres que domina. Feu que els alumnes observin les il·lustracions d'aquesta la pàgina i que busquin els llibres

als quals pertanyen. Comenteu l'estil i les tècniques que utilitza: no es tracta d'escriure el que representa el dibuix, sinó de descriure la manera com l'il·lustrador els ha fet (collage, blanc i negre, dibuix figuratiu...).

P. 11 Pensa i completa

Demaneu a l'alumnat que faci hipòtesis sobre el tema, els personatges i el gènere de la novel·la. Partiu dels coneixements previs i demaneu que argumentin les seves opinions i percepcions. Se'ls dona un temps per pensar-hi i per anotar al quadern. A continuació podeu generar una conversa i compartir les opinions del grup.

P. 12 Llegim el text entre tots. En parlem

Aquesta pàgina té com a objectiu parlar del procés d'escriptura de l'autor, de la relació que s'estableix entre ell i els seus lectors, i de com es va construint el bagatge lector.

Podeu enriquir la conversa utilitzant la part de l'entrevista que es recull a la pàgina 7 d'aquesta guia.

P. 13 Rumio i escric

Insistiu en el bagatge personal de cada alumne. És una edat en què ja en solen tenir, i pot resultar enriquidor no només reflexionar-hi sinó també compartir-ho. Feu fer la tasca individualment, i a continuació dediqueu uns minuts a posar en comú les experiències del grup.

Aquesta activitat pot propiciar l'elaboració de la llista "Top 10" de la classe.

P. 14 Records que guardaré al meu cofre de tresors literaris

Aquesta pàgina complementa l'anterior i posa l'accent en el tema del bagatge literari i la vida lectora dels alumnes. L'activitat està pensada perquè es faci individualment, tot i que, si ho considereu oportú, podeu compartir oralment les experiències dels alumnes.

Per aprofundir en l'actitud envers la lectura podeu consultar el dossier *Avaluació d'actituds envers la lectura*, que trobareu a:

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0088/d7d8bc05-863a-4025-bc91-db4e4da8446b/17_avaluacio-actituds_lectura.pdf

P. 15 Juguem

Aquesta pàgina es proposa afavorir l'atenció i la concentració a través d'un joc: uns mots encreuats.

El joc pot servir per avaluar el coneixement dels termes que s'han presentat a les primeres pàgines del dossier: *escriptor, il·lustrador, cronologia, biografia, editorial*.

També es proposa una tasca d'autoavaluació del procés de resolució del joc, a través d'una rúbrica simple (amb un sol indicador). L'alumnat ha de pintar o marcar l'opció que s'ajusti més al seu procés.

L'activitat pot portar a l'elaboració d'altres mots encreuats per part dels nens i nenes, una manera lúdica de treballar el lèxic i d'introduir la redacció de definicions. A la xarxa trobareu generadors de mots encreuats que us permetran fer les combinacions que us agradin més.

Amb aquesta proposta es tanca la primera part del dossier dedicada a les activitats per fer abans de llegir.

5.2. Durant la lectura. Propostes per a la lectura guiada

Som-hi!

Les propostes per fer durant la lectura van encaminades a augmentar progressivament l'autonomia de l'alumnat.

Aquesta part està pensada perquè els alumnes la facin segons el seu ritme personal de lectura. De manera que cada alumne pot avançar pel seu compte. Això no obstant, no significa que el mestre no sigui present en aquesta etapa de la lectura. Cal que actuï de guia i mediador en la lectura dels diferents capítols, facilitant bastides, orientacions i eines. I, de tant en tant, que dediqui moments per compartir amb els altres alguns aspectes del moment de lectura.

Al marge superior de les pàgines del dossier es fa referència al capítol a què corresponen les propostes. Per a cada capítol es proposen dues pàgines de tasques, de manera que indirectament es guia l'alumne a fer una parada reflexiva sobre els aspectes més rellevants, excepte dels quatre últims capítols, que es proposa llegir d'una tirada.

És important propiciar un ambient tranquil que permeti que cada alumne llegeixi al seu ritme, i suggerir pauses que els permetin pensar sobre el que llegeixen.

Al final d'aquesta part trobareu dues pàgines destinades a recollir les paraules, frases i expressions literàries que els nens i nenes han anat aprenent mentre llegeixen.

P. 16 Escolto com el mestre em llegeix el capítol 1

El mestre o la mestra fa una lectura modelada del primer capítol del llibre.

La finalitat de la proposta és

- potenciar l'escolta activa dels alumnes i ajudar-los a seleccionar, retenir i deduir la informació,
- ensenyar als alumnes com es fa una lectura en veu alta, considerant tots els aspectes de la fluïdesa lectora (el docent actua de model),
- assegurar la comprensió del capítol,
- situar la història,
- identificar el moment més rellevant del capítol,
- fer hipòtesis i anticipar l'acció.

P. 17 Llegeix, i relaciona cada personatge amb el paràgraf que li correspon i els adjectius que el defineixen

---

Aquesta pàgina té com a objectiu fer adonar de quins són els protagonistes i els antagonistes de la història, reconèixer els trets i accions principals que els defineixen, cosa que serà rellevant al llarg del relat.

La proposta acaba amb la invitació a rellegir els fragments assenyalats i fixar-se en l'ús del llenguatge literari. En aquest sentit és molt important l'acompanyament del docent per fer adonar de les comparacions, metàfores, exageracions... El peu de pàgina convida l'alumne a registrar aquestes expressions a les pàgines finals d'aquest apartat (32 i 33).

Aquesta és la primera vegada que l'alumne haurà d'anar a les pàgines 32 i 33. En aquesta ocasió cal que el feu adonar de l'ús i objectiu d'aquestes pàgines. I que aclari els diferents recursos literaris que s'hi presenten. Comenteu i compartiu el significat de cadascun d'ells (comparacions, exageracions, frases fetes, metàfores, jocs de paraules, ironia).

No cal que cada vegada que es demani als nens i nenes que vagin a les pàgines 32 i 33 escriguin mostres de tots els recursos. Només han d'escriure aquelles paraules o expressions que hagin copsat en el capítol que han llegit. L'objectiu és que al final de la lectura del llibre tinguin mostres de tot els recursos i puguin tenir criteri per reconèixer el llenguatge literari i parlar-ne.

P. 18 Em preparo un fragment del capítol 2 per llegir-lo en veu alta

---

Aquesta pàgina pretén orientar els alumnes a fer una lectura compartida i en veu alta del capítol 2. Trobaran una frase inicial que introdueix el tema de la lectura en veu alta i la fluïdesa lectora.

Al marge esquerre, una petita pauta orientativa sobre com preparar-se una lectura per ser llegida en veu alta els ajudarà. Dediqueu temps a parlar-ne i compartir aquestes orientacions, i planifiqueu una sessió per assajar.

Ajudeu els alumnes a repartir-se fragments del capítol i demaneu-los que es preparin

el text per ser llegit en veu alta. Podeu donar algunes orientacions:

1. Preparació individual del text per ser llegit:

- llegiu el text en silenci i individualment,
- imagineu mentalment l'escena,
- rellegiu el text i marqueu les paraules que són difícils de llegir; rellegiu-les diverses vegades,
- fixeu-vos en els signes de puntuació, que és on haureu de fer les pauses,
- feu una lectura en veu alta (fluixet) per assajar.

2. La lectura en veu alta i compartida. L'escolta activa i la valoració dels companys:

- mentre un llegeix feu que els altres escoltin. El torn va passant segons el que s'hagi acordat. S'ha d'intentar percebre l'exercici com una sola lectura. Al final podeu comentar i opinar sobre com ho ha fet cadascun.

3. L'autoavaluació:

- demaneu als alumnes que facin la seva autoavaluació seguint la rúbrica.

Per ampliar coneixements sobre la fluïdesa lectora podeu consultar el dossier *La fluïdesa lectora*

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0045/43f3eddc-68ea-485b-a733-ced27a079145/16_fluidesa_lectora.pdf

Si us hi animeu podeu fer una audiobook (vegeu la proposta a l'apartat 6 d'aquesta guia).

P. 19 Rumio i anoto els aspectes més rellevants d'aquest capítol

---

Aquesta pàgina pretén fer adonar als alumnes de les motivacions que té cada personatge. Cadascun té un perfil molt marcat, que determina les seves accions, rellevants per al desenvolupament de la història.

Tots els personatges de l'obra són plans, és a dir, són iguals al principi i al final de l'obra, tots excepte en Severí, que surt més endavant. Aquest personatge sí que fa una evolució, un canvi al llarg del relat.

P. 20 Llegeixo tot sol el capítol 3

Lectura autònoma i individual

Proposem dos moments:

- la lectura autònoma i individual del capítol, que ha de permetre a l'alumne seguir el fil argumental del relat,

- la relectura de les pàgines 27 i 28, com a recurs per aprofundir en alguns dels detalls del capítol, sobretot pel que fa al joc lingüístic del personatge de la Violeta. La relectura també permet millorar la fluïdesa i la comprensió del text.

Podeu fer notar les particularitats en les converses de la Violeta i la Rosa, especialment divertides i que de vegades podrien tenir un cert paral·lelisme amb les que el professor Tornassol, que és despistat i sord, manté amb en Tintín, encara que ell diu que és una mica dur d'orella. Gràcies a la seva sordesa, Hergé va poder ampliar el repertori de gags que apareixien a les pàgines de Tintín. Aquest savi petit i prim provoca malentesos de tota mena, i el lector es diverteix amb les rèpliques del capità.

Finalment, es proposa als nens i nenes que juguin amb el llenguatge i creïn diàlegs amb disbarats. Aquesta pot ser una activitat d'escriptura creativa que es pot aprofitar també per llegir en veu alta els textos dels alumnes.

P. 21 Llegeix i enriqueix el meu vocabulari

El concepte “hostil” és clau per entendre el capítol 4. Per això es dedica aquesta pàgina a parlar del concepte i aprofundir-hi. Més endavant caldrà diferenciar-lo d'un altre mot, *hospitalitat*.

Al final de la pàgina es convida, de nou, a registrar expressions i frases fetes, jocs de paraules, a les pàgines 32 i 33.

Ajudeu a fer descobrir el llenguatge literari, és a dir, la voluntat estètica i l'art de les paraules i a identificar alguns dels recursos retòrics que apareixen en el text del relat: comparacions, personificacions, metàfores...

P. 22 Llegeix tot sol el capítol 4

Feu adonar de l'escalada d'hostilitat utilitzant la imatge de l'escala. Ajudeu a captar la ironia com a recurs literari.

P. 23 Reflexiona sobre l'hospitalitat

La pàgina planteja dues activitats, d'una banda analitzar actituds i escenes del llibre que destaquen per l'hospitalitat, en contraposició amb l'hostilitat, tan present en alguns moments del relat.

D'altra banda, s'ofereix un petit text per llegir i reflexionar sobre l'hostilitat i l'hospitalitat. Aquest petit text pot donar lloc a parlar-ne en una sessió de tutoria.

P. 24 Llegeixo el capítol 5

Al capítol anterior ja s'intueix que en Severí, malgrat ser un calçasses és l'únic que manifesta una certa compassió i acolliment. En aquest capítol comença a evolucionar, i es fa evident que té actituds més proactives. Ajudeu els alumnes a captar l'evolució d'aquest personatge.

P. 25 Copio l'últim paràgraf del capítol

Demaneu que els alumnes escriguin l'últim paràgraf del capítol. L'objectiu és que hi reflexionin i s'adonin de la importància que té aquest fragment en el conjunt del capítol. També els servirà com a marc de reflexió i de síntesi.

P. 26 Llegeixo el capítol 6

Abans de començar la lectura del capítol 6, anticipeu el significat d'algunes de les paraules que els alumnes hi trobaran. Llegiu-les en veu alta, observeu com s'escriuen, jugueu a buscar sinònims...

Després de la lectura del capítol, demaneu als nens que reflexionin individualment sobre la situació de la Violeta.

En aquest punt de la lectura podeu remarcar el paper simbòlic que té la capsa de llauna, com a objecte per a guardar-hi records. Podeu encetar una conversa parlant de si en altres llibres que han llegit han trobat aquest recurs.

P. 27 Llegeixo i il·lustro

El propòsit de la pàgina és llegir per il·lustrar. Demaneu als nens que dibuixin les dues escenes i que posin l'accent en dos aspectes: la representació de l'acció i la representació de les emocions.

Podeu utilitzar els espais del quadern per fer un primer esbós i desenvolupar aquesta activitat en el marc del treball de l'àrea d'educació visual i plàstica.

Feu una aproximació a les tècniques d'il·lustració dels àlbums il·lustrats i parleu de la relació de complementarietat que s'estableix entre el text i la imatge.

Per completar aquesta proposta podeu consultar, <http://miniops.ioc.cat/10/index.html>

P. 28 Llegeixo en parella el capítol 7

Aquest capítol se centra en la intervenció de la Rosa i el desencadenament del setge a què sotmeten la Josefina. Us proposem fer una lectura compartida i en veu alta d'aquest capítol. Els alumnes hauran de posar atenció a tres nivells:

- el paper de lectors, tenint en compte els aspecte clau de la fluïdesa lectora: llegir en veu alta tenint en compte l'entonació, l'adequació del to de veu, la velocitat, de manera que la lectura atregui l'atenció de l'oient i que el text es faci comprensible,
- el paper d'oients: saber escoltar i retenir la informació,
- el paper de crítics literaris: analitzant les actituds de cadascun dels personatges.

Demaneu que els alumnes es posin de dos en dos. Podeu organitzar els tàndems com més us convingui, poden ser parelles amb el nivell lector semblant o diferent. Aquí l'objectiu no és fer que un alumne sigui el tutor i l'altre el tutoritzat, sinó llegir junts, escoltar-se, compartir opinions i construir significat.

Una vegada les parelles estiguin constituïdes, feu-les partir del següent guió:

- Repartiu-vos el text equitativament: podeu repartir-vos les pàgines, o si us agrada, també podeu alternar la lectura en paràgrafs.
- Llegiu individualment i en silenci el text que cadascú ha triat. Per fer gaudir de la lectura a qui us escolta cal que entengueu bé el text. Només així transmetreu el missatge.
- Rellegiu les paraules llargues o difícils.
- Fixeu-vos en els signes de puntuació, i valoreu com fareu les pauses (curtes, llargues, arrossegant la veu...).
- Quan estigüeu a punt, gaudiu de la lectura compartida. Tingueu en compte la modulació de la veu, controleu el ritme, pronuncieu bé tots els sons, feu les pauses i, de tant en tant, aixequen la vista i mireu el company que us escolta.

Una vegada feta la lectura en veu alta del capítol, deixeu temps perquè les parelles parlin i debatin al voltant dels tres personatges: la Rosa, la Josefina i en Severí.

Acabeu l'activitat fent que cada alumne escrigui la seva anàlisi al quadern.

El desenvolupament d'aquesta pàgina pot tenir una durada de 30 minuts aproximadament.

P. 29 Llegeixo en parella el capítol 7

Després d'haver compartit la lectura i haver reflexionat entre tots sobre els personatges de la Rosa, la Josefina i en Severí, dediquem aquesta pàgina a fer una anàlisi introspectiva de l'impacte que ha produït el capítol 7 a cadascú. Plantegem, doncs, una activitat individual.

Al final de la tasca convidem l'alumne a anar a les pàgines 32 i 33 perquè registri

paraules, frases i expressions literàries.

P. 30-31 Llegeixo sol i tot seguit els capítols 8, 9, 10 i 11

Fins aquest moment els alumnes han fet una lectura guiada dels set primers capítols. A partir d'ara convidem els nens a fer la lectura seguida, sense pauses, dels quatre darrers capítols, amb l'objectiu que activin, de forma autònoma, les estratègies lectores.

El capítol 8 descriu un dels episodis més cruents i durs del relat. El capítol 9 presenta la Josefina com una persona mentidera i planteja temes com la pèrdua de memòria de les persones grans i l'atenció que han de rebre. En el capítol 10 hi té un paper rellevant el tractament dels estats d'ànim i la intervenció del personatge d'en Severí. I el capítol 11 relata el desenllaç final.

Una vegada els alumnes hagin fet la lectura dels quatre capítols, convideu-los a reflexionar individualment i a apuntar idees dels quatre paràmetres que es presenten a les pàgines 30 i 31: l'episodi més cruel, emocions que genera la situació, la reacció d'en Severí i el desenllaç.

Els alumnes faran aquestes dues pàgines a mesura que vagin acabant la lectura. Respecteu els ritmes de lectura de cadascú.

P. 32-33 Paraules i frases que he après

Aquestes pàgines pretenen ser un espai de recollida i de registre. Al llarg de la lectura s'han anat fent indicacions perquè els alumnes posessin atenció en el llenguatge i recollissin i escrivissin paraules, frases i expressions literàries.

En aquestes dues pàgines es presenten, de forma explícita, diferents recursos literaris: comparacions, exageracions, frases fetes, metàfores, jocs de paraules, ironia.

Demaneu als alumnes que rellegeixin les anotacions que han escrit i que comparteixin les paraules i expressions que han trobat. Dediqueu uns minuts a parlar i a reflexionar sobre el llenguatge literari i l'art d'escriure amb finalitat estètica. Aquesta es pot aconseguir jugant amb la fonètica de les paraules (onomatopeies, al·literacions...), amb el significats dels mots (metàfora, ironia...) i amb l'estructura morfosintàctica (enumeració, paral·lelisme...).

Feu-los veure com la combinació dels sons de les paraules i dels seus significats ajuden a crear la bellesa del llenguatge.

5.3. Després de la lectura. Recapitem

Partem-ne!

Les propostes d'activitats per fer un cop llegit el llibre van encaminades a parlar sobre aquest i compartir opinions, reflexionar sobre el tema que s'hi tracta, facilitar moments de reflexió metalingüística... Les converses no persegueixen tant assegurar la comprensió lectora com oferir un espai on tothom pugui dir el que pensa i on el docent actua de moderador.

També hi té un paper important l'acció de rellegir, amb l'objectiu de fer adonar que els lectors de tant en tant necessiten tornar enrere i rellegir una frase, un paràgraf o unes pàgines per millorar la comprensió del text, o simplement, per tornar a gaudir d'un moment de la història.

P. 34 Coses que puc fer després de llegir

Un llibre no s'acaba en el moment de llegir l'última frase. Sobretot si ens ha agradat o impressionat, la història ens acompanyarà durant un temps, en què, bo i fent la vida de cada dia, surarem encara en la seva atmosfera. Aquesta pàgina pretén fer descobrir aquestes i altres coses que es poden fer després d'haver llegit un llibre. És l'entrada a la tercera i última part del dossier.

Més que enumerar possibles accions per fer després de llegir, l'objectiu de la pàgina és reconèixer en un mateix les virtuts de dedicar temps a parlar del que s'ha llegit, a reflexionar-hi...

Dediqueu un temps perquè cada alumne hi pensi de forma individual, i després compartiu les idees.

P. 35 Penso i escric

Aquesta pàgina pretén fer descobrir les emocions que ha desvetllat la lectura en cada nen o nena. Es demana que identifiquin i anotin moments que els hagin fet pensar, entristir, alegrar... Cadascun el pot relacionar amb la representació d'una emoticona.

Aquesta pàgina està enllaçada amb la pàgina 11 i permet comprovar les hipòtesis inicials.

Dediqueu un temps perquè cada alumne faci la tasca individualment i després compartiu les idees.

P. 36 Faig l'arbre genealògic dels personatges del relat

En aquesta pàgina es demana que els alumnes representin les relacions de parentesc de les famílies que surten en el relat. Aquesta representació permet situar cadascun dels personatges i assegurar la comprensió de les relacions que s'han establert entre ells. Una tasca individual que es conclou amb un enllaç amb la pàgina 9 del quadern.

P. 37 Si hagués de recomanar el llibre *Qui estima els vells?*

Proposta de recomanació (o no) del llibre. Abans de fer escriure la recomanació de la novel·la, convideu els nens i nenes a visitar pàgines de recomanacions de llibre infantils i juvenils per veure'n mostres i reconèixer els elements principals que ha de tenir una recomanació. Algunes webs:

<http://www.quellegeixes.cat/splash/splash.php>

<http://www.edu365.com/vadellibres/>

<http://www.clijcat.cat/>

Orienteu-los en els aspectes més importants que cal tenir presents a l'hora de recomanar un llibre (sigui per opinar-ne positivament o negativa). Feu notar que cal explicar el més imprescindible sense revelar-ne el final. L'objectiu de la ressenya és fer venir ganes de llegir el llibre si ens ha agradat. Si no ens ha fet el pes, hem d'argumentar molt bé els motius de la nostra opinió.

Algunes pautes:

- escriviu les dades bàsiques del llibre: el títol, l'autor, l'il·lustrador...
- comenteu de què tracta el llibre, sense explicar-ne el final,
- parleu dels personatges,
- expliqueu si el relat:
  - us ha agradat: gens / poc / una mica / força / molt...,
  - l'heu trobat: divertit / avorrit / original / interessant...,
  - us ha fet pensar en algun moment de la vostra vida,
  - us han vingut ganes de llegir algun altre llibre de l'autor,
- convideu i animeu els companys a triar aquest llibre o no.

Consciencieu els nens que abans d'escriure un text és aconsellable planificar-lo i que, una vegada escrit, cal revisar-lo. Quan tinguin la seva recomanació, demaneu-los que es preparin per llegir-la o explicar-la en veu alta.

Amb tot, si teniu algun alumne amb l'impuls d'escriure a raig i el resultat és igual o superior a la mitjana, no li tal·leu les ales!

Dediqueu una estona a compartir les recomanacions. I a parlar-ne. També podeu optar

per recomanar el llibre fent un Booktube (vegeu la proposta al final d'aquesta guia).

P. 38 Espai de tertúlia

Espai per preparar una conversa o tertúlia sobre diferents aspectes del relat. Es proposen possibles temes i es deixa en obert perquè els alumnes n'afegeixin d'altres.

A la pàgina es donen algunes pautes per organitzar la conversa.

El mestre pot orientar-la aportant algunes idees.

P. 39 Som-hi! Conversem!

En la gestió de la conversa cal vetllar perquè es respecti el torn de paraula, per no allunyar-nos del tema, per la manera com es responen les preguntes, per l'ús d'un to de veu adequat, d'estratègies bàsiques per garantir que els interlocutors ens entenen...

Tingueu especial cura davant de les intervencions dels alumnes i actueu com a "corrector subtil", procurant que les aportacions dels nenes i nenes siguin correctes pel que fa als aspectes tant fonètics com sintàctics, lèxics i morfològics.

Feu atenció als aspectes d'ús i comunicació: escolta atenta, postura correcta, seguiment del tema, manteniment de torns, interacció, fer preguntes utilitzant fórmules adequades, respondre, adequar-se al context i a l'interlocutor, estructurar el pensament, descriure i narrar.

Feu adonar als alumnes de la necessitat de prendre notes del que diuen els companys, com a estratègia per recordar idees que després es rebran o matisaran.

P. 40 Rumio i completo

Espai per aprofundir en el caràcter dels personatges i parlar de les seves motivacions i les causes dels seus comportaments.

Una tasca que va acompanyada d'una proposta d'introspecció personal.

P. 41 Ara que ja he llegit el llibre puc opinar sobre aquestes qüestions

---

En aquesta pàgina es plantegen dues tasques:

La veu narrativa del relat

La motivació de l'autor en l'escriptura de la novel·la.

P. 42 - 43 Posem-nos a prova i juguem!

En aquesta doble pàgina es proposa un joc de comprensió lectora amb preguntes de comprensió literal, inferencial i reflexiva.

Feu que els nens i nenes es posin en petits grups (de tres o quatre), observin el tauler de joc i llegeixin les instruccions (pàgina 43). Una vegada aclarides les condicions del joc, comença la partida.

Si ho considereu oportú prepareu aquesta doble pàgina com un joc de taula: la pàgina 42 ampliada en DNA3 i les targetes de la pàgina 43 retallades.

P. 44 El llibre m'ha desvetllat

Aquesta és l'última proposta del dossier, i porta implícites tres tasques:

- Saber identificar i representar l'emoció que ha generat el relat.
- Convidar a l'escriptura d'un diari personal de lectures.
- Autoavaluar el procés. Demaneu als alumnes que fullegin el dossier i recapitulin sobre les tasques que han fet. Feu-los reflexionar sobre l'ús de les activitats proposades i comenteu junts si els han aportat elements per millorar com a lectors.

6. Activitats que pot generar la lectura del llibre

Enquesta d'hàbits lectors

Per ajudar a triar els llibres va bé saber quins gustos de lectura té cadascú. Amb aquest propòsit es pot elaborar una enquesta d'hàbits lectors, o utilitzar-ne una de ja creada (al *Cavall Fort* núm. 869 en trobareu una). Passeu-vos-ho bé junts descobrint els gustos lectors dels nens i nenes, i els vostres!

Diari de lectura

Podeu proposar als alumnes que escriguin un diari de les lectures que van fent. Una possibilitat d'escriptura personal perquè hi deixin constància dels llibres que han llegit, escriguin les seves impressions i opinions, dibuixin sobre el que els ha agradat o impactat, anotin les frases o paraules que han après...

També podeu recórrer al material del Portafolis de Lectura:

<http://xtec.gencat.cat/ca/projectes/lectura/impulslectura/einesprof/portafolis-lectura/>

Projecte d'aprenentatge servei

Valoreu la possibilitat de desenvolupar un projecte d'aprenentatge servei amb els alumnes de cicle superior, centrat en el voluntariat en centres i/o residències de gent gran del vostre municipi o barri.

El valor de l'amistat

Feu una cerca de cançons que parlin del valor de l'amistat.

Des d'aquí us proposem la cançó Tens un amic, de Carole King, versionada en català per Gossos.

Tens un amic

<http://www.ccma.cat/tv3/alacarta/les-cancons-que-heu-escollit-pel-disc-dels-25-anys-de-la-marato-de-tv3/tens-un-amic-gossos/coleccio/5971/5603915/> (Gossos en directe)

<https://www.youtube.com/watch?v=CLBZxtHP02o> (anunci TV3)

<https://www.youtube.com/watch?v=V1wJhlwg34k> (fet per alumnes)

Fer un audiollibre

Un audiollibre (o *audiobook*) és un enregistrament sonor del text d'un llibre: permet que accedeixin al text persones invidents o que el puguem sentir, si volem, mentre anem amb cotxe o caminant pel carrer. Sol distribuir-se en format CD o digital, i aquesta darrera és l'opció més econòmica. Per fer-ne un cal distribuir entre els diversos participants els talls de text del llibre o del fragment que hem decidit

enregistrar, gravar els lectors (no us oblideu de demanar els drets de veu a les famílies dels menors!) mentre fan la lectura, unir els talls de veu per ordre i crear un arxiu de so (o diversos, un per capítol) perquè qualsevol pugui sentir la història des del principi.

Recomanem l'ús de programari lliure, com l'Audacity: els alumnes de cicle superior podran, amb una mica de guia, enregistrar i editar ells mateixos els talls de veu. Els enregistraments tindran la virtut no només d'acostar el llibre als que no poden llegir amb els ulls, i per tant de dotar de sentit l'activitat de fer una lectura en veu alta, sinó també d'oferir una eina molt valuosa per a l'autoavaluació: cadascú sent com ha llegit, si ho ha fet de manera clara i a un ritme adequat, si ha estat poc expressiu o sobreactuat... i repetir-ho, si convé.

Fer un booktràiler

Potser no tots els nois i noies sabran què és un booktràiler, però sí un tràiler de cinema, o sigui que no els serà difícil descobrir de què parlem. Un booktràiler és un anunci (i no un resum del llibre, com d'entrada podrien dir). Quan pensin què diran en el seu booktràiler, per tant, caldrà que ho tinguin en compte: no poden explicar tot el contingut del llibre (espatllarien la sorpresa als candidats a lectors, i més aviat han de fer venir ganes de llegir-lo). A la xarxa se'n poden trobar molts exemples. Des dels més professionals, encarregats per les editorials, fins als més casolans, fets per afeccionats.

Com fer-los? Tècnicament també poden anar des de la successió de fotografies amb una veu o un text de fons, que és la versió més senzilla, fins a la filmació d'un curt. Cadascú sabrà què es veu amb cor de fer amb els seus recursos. En qualsevol cas, l'ús d'aplicacions de tauletes digitals ha fet molt senzilla i intuïtiva la gravació i l'edició de vídeos. És important, però, que cada grup faci un treball previ elaborant el guió: què dirà el seu booktràiler (i què no dirà), com ho dirà (quines imatges seleccionaran –aquí cal que siguin realistes: s'ha de poder fer) i què dirà el text o la veu.

Si el resultat es penja a la xarxa, és important que tingueu present que les imatges tretes d'internet i la música poden tenir drets d'autor, i que si no els heu pagat us el poden retirar. D'altra banda, si hi surten alumnes actuant cal tenir-ne els drets d'imatge, de veu i de propietat intel·lectual signats pels seus tutors legals.

Convertir-se en booktubers

Un booktube és un subgènere dels conegudíssims vídeos de YouTube, tan coneguts pels nostres alumnes. Aquests darrers poden tractar gèneres de tota mena; n'hi ha de ben frívols, al costat d'altres d'interessants. I un petit grup especialitzat tracta, justament, de lectures, i com que en general són joves, molts parlen específicament de lectures juvenils, de manera que pot ser una descoberta interessant per als nostres alumnes. En català també tenim un parell de lectors que recomanen llibres a la xarxa: els podeu buscar i veure com ho fan.

Els nostres booktubes poden ser més senzills: amb una durada d'entre 20 segons i un minut en tindrem prou. El guió ha de ser prèviament pensat –presentació del recomanador, presentació del llibre (com a mínim títol i autor), breu explicació de

l'argument sense espatllar-ne les sorpreses, motiu pel qual es recomana, comiat)–, però no pot ser llegit quan estiguem davant de la càmera. L'enregistrament, però, no cal que sigui continu de principi a fi: es pot fer a talls i després editar-los, i l'edició pot ser molt senzilla: sense transicions, sense músiques ni efectes. Això actualment es pot fer de manera molt ràpida, senzilla i intuïtiva amb aplicacions per a tauletes digitals.

Recomanem gravar amb un trespeus i vetllar per la qualitat del so. La convenció diu que aquests vídeos es facin davant d'un fons de llibres i que en algun lloc (pot ser justament aquest fons, però és més senzill posar-ho al costat, en una taula) han de lluir alguns títols seleccionats pel booktuber, per tal que ens fem la idea de quin tipus de lectures són les seves preferides. Demanar a cada lector que faci una tria de les lectures que creu que l'han marcat més i que el poden definir és un exercici molt interessant perquè puguin parlar de llibres, crear-se una identitat com a lectors i reflexionar sobre el seu bagatge personal de lectures.

Com en els casos anteriors, si decideixu compartir aquest material a la xarxa tingueu present que ens hem d'assegurar que tenim signats els drets d'imatge, de veu i de propietat intel·lectual dels alumnes participants.

4

Booktuber desplaçat/da a la dreta o esquerra

Fons

Llibre recomanat

Selecció personal

---

⁴ Imatge cedida per l'Escola Annexa de Girona.

7. Bibliografia

Va de llibres. El llibre per fora. El llibre per dins

<http://www.edu365.cat/vadellibres/mon-llibres/02/ellibreperfora.pdf>

<http://www.edu365.cat/vadellibres/mon-llibres/03/ellibreperdins.pdf>

La lectura en un centre educatiu

http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/monografies/lectura/la_lectura_en_un_centre_educatiu.pdf

El temps de lectura a primària

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0019/6c7604fa-5bd3-4c15-904c-297dcc04419d/04_temps-de-lectura-a-primaria.pdf

La fluïdesa lectora

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0045/43f3eddc-68ea-485b-a733-ced27a079145/16_fluidesa_lectora.pdf

La lectura compartida

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0052/6397c614-c29b-4348-9e3d-6fcad1f4547d/2_lectura_compartida.pdf

El gust per la lectura

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0061/8a244715-1333-4a23-adcc-735622e229f8/albums_illustrat.pdf

El gust per llegir a EI i a primària

Avaluació d'actituds envers la lectura

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0088/d7d8bc05-863a-4025-bc91-db4e4da8446b/17_avaluacio-actituds_lectura.pdf

Lectura en digital

http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/tac/lectura-digital/tac_5.pdf

Presentació i recomanació de llibres

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0057/76ec51e8-c03c-4836-8eba-641a4f3d6d77/8_presentacio_recomanacio_llibres.pdf

Parlem de llibres. La tertúlia literària

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0002/0cd6b76d-e73a-4c33-8f30-b19c4e501e7a/9_parlem_de_llibres.pdf

AraEscric

<http://xtec.gencat.cat/ca/projectes/escriptura/ara-escric/conferencies/>

Avaluació d'actituds envers la lectura

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0088/d7d8bc05-863a-4025-bc91-db4e4da8446b/17_avaluacio-actituds_lectura.pdf

Escriptors.cat

http://www.escriptors.cat/autors/alcantarar/pagina.php?id_sec=215

Revista *Faristol*. Entrevista de Ricardo Alcántara a Gusti

http://www.clijcat.cat/faristol/paginas/detall_articles.php?recordID=325

Article de la revista *CLIJ cuadernos de literatura infantil i juvenil*

<http://www.cervantesvirtual.com/obra/clij-cuadernos-de-literatura-infantil-y-juvenil-117/1a708964-cf34-11e1-b1fb-00163ebf5e63.pdf>

Curs lliure i obert de l'IOC sobre "Triar llibre per a infants i joves"

<http://miniops.ioc.cat/10/index.html>

BETTELHEIM, Bruno. *Psicoanálisis de los cuentos de hadas*. Crítica.

PROPP, Vladimir. *La morfología del cuento*. Fundamentos.

SÀNCHEZ, Manuel. *Aprenent i ensenyant a parlar*. Lleida: Pagès, 2011.

Il·lustracions de Gusti que surten en el llibre *Qui estima els vells*

Imatges lliures <https://pixabay.com/es/>

Fotografia cedida per l'escola Annexa de Girona

*el gust per
la lectura*